

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTAIGA**

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2023-09-18 Nr. (1.19.-2023-483)2- 837
I 2023-09-14 Nr. 23-13350

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1316
PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-1985 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR SU JUO
SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO**

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, išnagrinėjusi Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtus ir pateiktus derinti įstatymų projektus Nr.23-13400 - 23-13401, 23-13350, 23-13354, 23-13356 - 13358, 23-13360, 23-13363 - 23-13366, 23-13368, 23-13371, 23-13373 – 23-13378, 23-13380 - 23-13385, 23-13387, 23-13399, teikia siūlymus dėl jų tobulinimo.

Įstatymų projektų rengėjas nurodo, kad siūlomų pakeitimų tikslas – suvienodinti valstybės pareigūnų socialines garantijas. Šiuo tikslu siūloma išplėsti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo taikymą valstybės pareigūnams, suvienodinti (tam tikrais atvejais – susiaurinti, lyginant su galiojančiu reglamentavimu) specialiąsias nuostatas dėl išeitinių išmokų ir leidimo dirbti kitą darbą.

Pritariant įstatymų projektų iniciatorių tikslams, pažymėtina ir atkreiptinas dėmesys į tai, kad ombudsmenų (Seimo kontrolierių, vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus, lygių galimybių kontrolieriaus) institucijų bei šių valstybės pareigūnų statusas skiriasi nuo kitų įstatymų projektų pakete nurodytų pareigūnų. Šios institucijos yra įsteigtos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 73 straipsnio pagrindu, turi specifinius įgaliojimus ir yra nepriklausomos nuo parlamento ir vykdomosios valdžios. Specialieji šių pareigūnų veiklą reglamentuojantys įstatymai nustato itin aukštus (prilygsta reikalavimams, keliamiems kandidatams į Konstitucinio Teismo teisėjus) kvalifikacinius reikalavimus. Tarptautinės praktikos mastu šių pareigūnų statusas yra prilyginamas Aukščiausiojo Teismo teisėjo statusui, todėl projekto autorių teikime dėl projektų derinimo nurodytas siekis suvienodinti šių pareigūnų socialines garantijas su valstybės tarnautojams nustatytoms garantijoms, kelia abejones dėl šių institucijų ir pareigūnų vietos valstybės institucijų hierarchinėje sistemoje.

Leidimo dirbti kitą darbą aspektu projektų rengėjas neįvertino ombudsmenų instituto ir kitų įstatymų projektų pakete nurodytų institucijų, jų vadovų ar kolegialių organų narių veiklos specifikos

ir siūlo asmenims, nesusijusiems su ombudsmeno veikla ir tiesiogiai su žmogaus teisių gynimu (pavyzdžiui, Ryšių reguliavimo tarybos nariams, Vyriausybės atstovui, Konkurencijos tarybos pirmininkui, Mokestinių ginčų komisijos nariams, Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriui, Kultūros paveldo komisijos pirmininkui, valstybės kontrolieriui ir jo pavaduotojams, Valstybinės lietuvių komisijos pirmininkui ir jo pavaduotojui, Vyriausiosios rinkimų komisijos nariams, Šeimos tarybos pirmininkui, kt.) leisti pedagoginę ir kūrybinę veiklą konkrečiai apibrėžtoje ombudsmenų institucijų veiklos tobulinimo ir žmogaus teisių apsaugos srityje, siūlydamas vienodą formuluotę „taip pat dalyvavimą Europos Sąjungos, tarptautinių organizacijų, užsienio valstybių finansuojamuose arba Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo projektuose, kuriuose vykdoma su žmogaus teisių apsauga, sklaida ar ombudsmenų institucijų veiklos tobulinimu susijusi pedagoginė ar kūrybinė veikla.“

Tokios teisinio reguliavimo iniciatyvos neapima aukščiau paminėtų institucijų veiklos sričių ir tuo pačiu apriboja galimybę jų vadovams, kolegialių valdymo organų nariams dalyvauti Europos Sąjungos, tarptautinių organizacijų, užsienio valstybių finansuojamuose arba Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo projektuose, kuriuose vykdoma su šių institucijų veiklos tobulinimu susijusi pedagoginė ar kūrybinė veikla. Todėl siūlytina įvertinti tikslingumą tobulinti įstatymų projektus Nr. Nr. 23-13377, Nr. 23-13354, Nr. 23-13365, Nr. 23-13363, Nr. 23-13387, Nr. 23-13360, Nr. 23-13374, Nr. 23-13401, Nr. 23-13378, Nr. 23-13383, Nr. 23-13385, Nr. 23-13357, Nr. 23-13377, Nr. 23-13375, Nr. 23-13358, teisės normų formuluotėse išbraukiant žodžius „vykdoma su žmogaus teisių apsauga, sklaida ar ombudsmenų institucijų veiklos tobulinimu“, vietoj jų įrašant formuluotes, susijusias su konkrečių institucijų veikla.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

Edita Žiobienė